

A CSALÁD

I

Falka Péter köpött egy nagyot a nem működő lift felé, majd a két teli szatyorral lassan megindult hatodik emeleti lakásuk felé. A negyedik fordulónál lihegve állt meg néhány pillanatra, majd fújtatva vágott neki az újabb lépcsősornak. Ajtajukhoz érve homlokával nyomta meg a csengőt. Ági fürdőköpenyben, vizes hajjal nyitott ajtót az apjának.

– Ez az átkozott lift megint bedöglött, hogy szakadna le azzal, aki csinálta!

– Rakd le a sörösüvegeket a konyhában, mindjárt jövök, csak becsavarom a hajam! – Ági ezzel eltűnt a fürdőszobában.

Az asztalra emelte a szatyrokat, aztán zsebkendőjével letörölte homlokáról az izzadságot, és a szobában egy fotelba vetette magát.

– Anyád hazajött? – kiáltott a fürdőszoba felé, miután kifújta magát.

Ági fésűvel a kezében rontott a szobába:

– Egyszer s mindenkorra zárjuk le ezt a témát! Livia nem az anyám, csupán a te feleséged!

Hangja fűrészgép sivítésaként robogott Falka fejében. Bármit elviselt volna, kivéve a veszekedést. Hogyan magyarázza meg ennek a lánynak, hogy UNJA ezt az egész vitát, amely hamarosan jól begyakorolt koreográfia szerint fogja döngölni az ő idegeit?

– Jól van, na, mit hóbörögsz mindjárt!... De ideges vagy ma!

Még reménykedett, hogy elkerülheti. Aztán látva Ági láva-szemét, hirtelen összerogyott az optimizmusa.

– Amióta csak idehoztad ezt a perszónát, próbálsz belém verni a gondolatot, hogy anyámnak szólítsam, de felfoghatnád végre, hogy soha nem fogom!

Falka fölugrott a fotelból, az ablak felé indult, majd hirtelen megfordult:

– Már megint a régi szöveg! (Utánozni próbálja Ági hangját): Livia nem az anyám, csak a te feleséged! (Sa-

ját hangján:) Most pedig az következik, hogy (ismét utánozza:) csak a fodrásziskolában éreztem jól magam!

Ági lemondóan bámulta az apját.

– Hagyd, ne erőlködj. Kívülről fújom az ellenérveidet, hogy én soha semmit sem tettem a családi békéért, és képtelen vagyok bármilyen újhoz alkalmazkodni.

Kis szünetet tartott. Értelmetlen civakodás. Miattam úgysem löki ki Líviát, csupán én veszíthetek, gondolta Ági.

Falka tágra nyílt szemmel és zsebre dugott kézzel bámult rá.

– Ezt a témát mi már teljesen kiszárítottuk.

Aztán lassan megfordult, és visszament a fürdőszobába. Ez a meleg mindenkit kizökkent, fölösleges volt így az apjára rontania. De néha annyira buzog benne a düh, hogy képtelen fékezni magát.

Falka kibámult az ablakon. Feleségét tizenhat éve ütötte el egy autó a zebrán. Ági akkor négyéves volt. Hetekig csak kóválygott, sugallatot várt, mit tegyen. Tehetlensége miatt sivatagi cserjének érezte magát, nem volt egy barátja, aki segített volna. Rokon még kevésbé. Hirtelen a nyakába szakadt a háztartás, nevelés egész gondja, és ez annyira váratlanul csapott le rá, hogy sokáig csak kapkodott ide-oda. Mindent elrontott.

Visszaült a fotelba.

– Tehetek én az egészről?! – kiáltott föl mintegy önmagának, de Ági meghallotta, és berohant. Mintha egy tőle független erő automatikusan az apja elé hurcolná, hogy a legcsekélyebb önfelmentését is megakadályozza.

– Igenis, tehetsz! Én megértem, hogy kellett a nő a házba, de minek álltál össze az első részeges csiszoló-nővel a műhelyedből?

– Válogasd meg a szavaidat, mert életemben először pofon váglak! – ugrott föl a fotelból, és fenyegetően közeledett Ági felé.

– Te is jól tudod, hogy ez az igazság! Beadta neked a nagy blablát, hogy huszonöt éves korában elhagyta az első igazi szerelme, az álomlovag, te meg beszédted! Meg hogy csak néha piál, amikor újra eszébe jut!

– Te meghülyültél! Rendes lakása volt, négyszer próbálkozott az egyetemmel is!

– Lakása! – jegyezte meg Ági halkabban. – Azt is azért kapta, mert, hogy finom legyek, jól használta ki a testi adottságait!

– Én nem tudom, mit csinálok veled! – ordította. – Mégiscsak ő nevelt!

Ági nem akarta tovább rontani a kapcsolatát az apjával. Sajnos, nagyon hasonlítok rá, gondolta, ezért a *megértésünk* elférne egy gombostű hegyén. Inkább átment a másik szobába Misihez.

– Ágika! Ágika! – szaladt az feléje, amikor benyitott.

Mindig elérékenyült, ha Misivel játszott, vagy egyszerűen csak ott ült mellette. Líviának soha nem fogja megbocsátani, hogy a terhessége alatt többször is leitta magát. Misin korán kiütköztek az imbecilitás tünetei, hordták orvostól professzorig, de senki sem tudott segíteni rajta. Megmondták, hogy ezt gyógyítani lehetetlen, és csupán szerencsés esetben, hosszadalmas kezeléseken után fogja húsz-huszonkét éves korában elérni egy nyolcéves gyerek értelmi szintjét.

– Most nem játszunk, főznöm kell, majd később, jó? – ezzel kijött a szobából, amelyet Misivel birtokolt. Pillanatokig tétovázott az ajtóban, aztán az apja felé fordult:

– És jegyezd meg, hogy annyira sem vagyok képes megszeretni, mint egy rossz szomszédot!

Valami tágította Ági száját, hangszalagjai akaratlanul is rezdültek, egy beszédelfojtó kellene a szája elé, hogy visszafogja a szavakat. Most már hiába sebzi az apját.

Örök kamasz marad, gondolta Falka, pedig igyekezett értelmes, felnőtt lányt nevelni belőle. Remélte, hogy majd a munkahelyén levedli ezeket a kirohanásokat, de nem. Mintha az anyagi függetlenség biztos talapzatáról nyirbálná maradék kapcsolatukat.

– Pedig soha nem közeledett hozzád mostohaként, igyekezett a kedvedben járni, befogadtatni magát.

– Gondolod? – lépett közelebb, és leült az apjával szemben. – Talán épp itt rontotta el...

– Eleinte többször beszélgettünk rólad, félt a ta-

lálkozástól, én meg hogyan segítek? Rábíztam a dolgot.

– A legkönnyebb megoldás – húzta el a száját Ági.

– Na igen. Ennyi év után én is igazat adok. De akkor?! Őszinte leszek: valahogy én sem tettelek nagyító alá magamban, milyen is vagy tulajdonképpen, melyek az érzékeny pontjaid, hol kell segíteni.

– Mert úgy gondoltad, hogy a lányt az anyjának kell nevelnie!

Falka most nézett először Ágira. Cigaretta után kotozászott a zsebében.

– Beismerem. Gyerekkorodban ösztönszerűen próbáltalak nevelni, már amennyi rám jutott belőle, de soha nem gondoltam át előre egyetlen lépést sem.

Ezeket először mondta Áginak. Talán az őszinteséggel sikerül visszarántania a lányát. Hogy legalább kétszer egy évben kérje ki a véleményét. Vagy csak hallgassa meg, aztán döntsön, ahogy akar.

– Néha megpróbálok visszaemlékezni, mit éreztem, amikor először hoztad föl Líviát és mutattad be mint leendő anyámat.

Ági most hosszasan figyelte az apja arcát. Érdektelenséget fedezett föl rajta.

– Olyan rég volt, hogy nem emlékezhetsz – vetette oda, és fölállt.

– És az emlékeimet döntően befolyásolja a mostani viszonyunk... de minden összefolyik bennem, már alig emlékszem, hogy egy bizonyos dolog Líviával vagy az anyámmal történt meg.

– Na, ezt nem hiszem!

– De így van. Igaz, anyára halványan emlékszem – mondta Ági elérzékenyülő hangon –, az arcát, a mosolyát sem tudom mindig fölidézni. Pedig esténként, ha Misivel is játszom, gyakran megpróbálok. Előveszek egy régi képet...

Falka irtózott a felesége emlékeitől. Örökre megszabadult volna tőlük, de Ági minduntalan felidézte. Úgy gondolta, ha ezeket nem képes törölni magából, hiába próbál *új életet kezdeni*. Az összehasonlítás kényszerzubonyként feszülne rajta, robotként teljesítené a rábízott feladatokat.

– Érthetetlen vagy! – tárta szét a karját Falka. – Ő szeret téged, de te mindig ellentmondasz neki, szemtelenkedsz. Pedig soha a kezét rád nem emelte!

– Talán megéreztem, hogy ez hamis, az ANYA más-milyen, hisz az enyém is elverte a fenekemet, ha valami hülyeséget csináltam. Legalábbis...

– Az ellenkezőjét is pontosan így hozzávágád! – tört ki indulatosan. – Rajtad kész művészet eligazodni! Az a bajod, hogy magaddal sem vagy őszinte! – hadonászott Ági előtt.

– Ez nem igaz!

– De, de, egészen biztos! – bólogatott, és tett két lépést hátrafelé. – Mert azt ne próbáld elhítenni velem, hogy egy pillanatig sem éreztél vonzalmat, esetleg szeretetet iránta.

– Százszor is elismételtem már, hogy utálok azt a nőt, és ahogy múlnak a napok, annál jobban!

Falka harsányan fölnevetett:

– Néha az az érzésem, hogy ha eleinte haragudtál is Líviára, időközben megszeretted, de túl makacs vagy ahhoz, hogy ezt beismerd!

– Dehogy! – ugrott fel!

– Áh! – legyintett. – Túl önfejű vagy! És ma-holnap már azt sem tudom, merre jársz, kikkel barátkozol.

– Hagyd, apa. Már késő! – és nekidőlt az ajtófélfának.

– Biztos?!

Gyámoltalanul kérdezte. Persze hogy késő. Mit kezdjen egy kamasz lánnyal? Ági most abban a korban van, amikor türelmesen várnia kell, amíg belátja a hibáit, gyengéit. Fölösleges gyözködni. És ő, bolond, még azt hitte a felesége halálakor, hogy pótolhat egy anyát. Inkább valamelyik női rokonhoz küldte volna. Igaz, azok mindent ráhagytak volna a *szerencsétlen leányra*.

– Elcsépett szavak. Foglalkoztál volna kevesebbet Líviával! De te örökké mellette koslatsz, mintha félnél, hogy elveszítheted. Úgy gondoltad, elég nagy vagyok ahhoz, hogy magam oldjam meg a problémáimat!

– Ez nem igaz! – kiabálta Falka, és idegesen elnyomta cigarettáját. – A fodrásziskolába is én...

– Tudom, te intézted el, hogy bekerüljek! Ezzel meg is nyugtattad a lelkiismeretedet. Egy gonddal kevesebb! – gúnyolódott Ági.

– Megkaptál mindent, csak a szádat kellett kinyissad!

– Igen, mert nálad a probléma fogalma kimerül az ennivaló és a ruha biztosításával.

– Akkor miért nem álltál elélem, hogy nézd, apa, ez és ez a helyzet, segíts valahogy?!... Inkább a barátaidhoz rohantál!

– Ugyan, apa, hagyjuk ezt most – próbálta csendesíteni a vitát.

A barátainak bármit elmondhatott. Apja legtöbbször későn és fáradtan roskadt haza, fölöslegesen nyaggatta volna.

– Jól megy sorotok, az a baj! – hergelte magát tovább. – Bonyolult lelkivilág, komplexusok, depresszió!... Minden marhaságot kitaláltok, hogy ti legyetek a középpontban!

Ági inkább hallgatott, most már hagyta, hogy az apja dühöngje ki magát. Falka fölkapta a fejét, Ágira bámult, mintegy provokálva a választ, de aztán örült magában, hogy lánya hallgat, mert ő is hiábavalónak érezte a további veszekedést. Félt, hogy a végén tényleg pofon vágja Ágit.

– Nem lehet veled normálisan beszélni! – és széttárta a karját.

Ági fölemelkedett, és elindult a konyha felé, de az ajtóban megtorpant:

– Fél óra múlva adjál be Misinek egy nyugtatót.

– Hol van?

– A szekrényben, a legfelső polcon. Beszéltem a postással, hogy ne jöjjön föl többet, mert Misit felizgatja az idegen arc.

– Úgysem látja meg, ha a szobában van!... Most aztán az ajánlott levelekért is mehetek a postára – de ezt már csak úgy magának mondta.

– Nincs messze!

Falka egy ideig hátratett kézzel sétálgatott a szobában, majd leült, és elővette az újságot.

Pihenésre, utazásra vágyott. Legalább egy hétre elfelejteni az itthoni taposómalmot, ahol mindenki csupa ideg. A tüzek persze rajta füstölögnek.

II

Ági már megfőzte az ebédet, jó ideje a kisebbik szobában olvasott, amikor Livia sugárzó arccal, tánc lépésben libegett be, szokatlanul hosszasan csókolva meg a férjét.

– Jó hírt hoztam, mókuskám! – vetette magát a fötelba. – Minden el lesz intézve! A főmérnökünknek gyerekkori barátja a szanatórium igazgatója, ahova Misit elhelyezhetnénk. Ott csak szakszerűbben gondozzák, kezelik, mint mi!

– De hát egyszer már eldöntöttük, hogy nem küldjük oda! – tért magához Falka.

– Akkor még kicsi volt Misi, könnyebben ápoltuk és az orvos szerint is gyorsabban fejlődhetne ott a hozzá hasonló gyerekekkel együtt – érvelt Livia széles mozdulatokkal.

– Vagy még inkább elrontaná a többi gyerek. Falka félt orvosokra bízni Misit. Inkább ők kínlódnak vele. Valamikor megfogadta, hogy bármit föláldozna a gyerekért. Orvosi szakkönyveket olvasott, kérdezősködött. Hitt az ösztönében, hogy az majd rávezeti a helyes módszerre.

– Ugyan már! – kiáltott fel, és átült férje ölébe. – Ha tudnád, hányat gyógyítottak meg! El is mesélt egy esetet...

– Nem érdekel! Azt hiszed, van azoknak idejük minden gyerekkel külön foglalkozni?!

– Persze! Egy-egy orvos csupán néhányukat kezeli.

– Frászt! – és nagyot legyintett. – Egy kaptafára nyuvasztják őket, aztán ha véletlenül sikerül valamelyiket úgy-ahogy meggyógyítani, verik a huppot! De a többség?...

– Te is nagyon jól tudod, hogy az imbecilitást nem lehet gyógyítani, de...

– Akkor meg mi értelme ennek a hercehurcának? Az én gyerekemmel ne kísérletezzenek!

– Hagynád, hogy befejezzem? – és fölállt férje öléből. – Nem lehet gyógyítani, de el lehet érni bizonyos fokú fejlődést valami speciális terápiával!

– Persze! – ugrott föl idegesen. – Ígéretnek, és várják a pénzt! Talán a főmérnöknek is kell csúsztatni a közvetítésért?

Pár évvel ezelőtt már vitték Misit kezelésre. Három hónap után Falka hazahozta. Képtelen volt leküzdeni a hiányérzetét, amely óránként fokozódott. Hetente látogathatták, de ez kevésnek bizonyult. Türelmetlen volt, veszekedett az orvosokkal, mert azonnali eredményt akart. Lívia is hiába csitította, rákiabált, hogy utálja a saját gyerekét, azért lökte intézetbe.

Lívia most is látta, hogy férje megmakacsolta magát, ezért taktikát változtatott:

– De én már nem bírom! Ezek az állandó dühkitörések, látod, hogy hárman is alig tudjuk lefogni, és nincs, aki azonnal nyugtató injekciót adna be neki!

Falka visszaült, és szenvtelen arccal vetette oda:

– Mióta mondom, hogy tanulj meg injekciót beadni?

– Félek, hogy beletöröm a tűt! – vágta rá gyorsan. – Meg sajnálom is szegényt...

Falka felhúzta a vállát, és olvasni kezdte az újságot, de Lívia kirántotta a kezéből, és az asztalra csapta. Az újságot, amelynek nagyobb volt a becsülete, mint a falon lógó esküvői fényképnek.

– A barátaink is elmaradoztak, mert a legváratlánabb pillanatokban jött rá! Hazajövök fáradtan, pihenni nem lehet, én imádom őt, hisz a fiam, de lásd be, neki is, nekünk is jobb lenne, ha már az Isten így rendelte.

Rövid szünet után visszaült férje ölébe. Úgy gondolta, kellőképp *megpuhította*. Falka irtózott a könynyektől, megható jelenetektől. Lívia ezt örökké kiaknázta. A legselymesebb hangján folytatta:

– Beszéltem anyukával, hajlandó eladni a házát és hozzánk költözni. Befizetjük a kocsit!... Na, mit szólna, bogaram?

– Nem!

Hangja élesen csattant, Líviának lúdbőrözött a háta. Motyogásfélére számított. Falka továbbra is szenvtelenül bámulta a feleségét.

Lívia nem tudta eldönteni, hogy Misinek, anyósának, vagy az autónak szólt ez a határozott *nem*. Inkább folytatta a mézeskedést.

– De mucuskám, nekünk is egyszerűbb lesz reggel autóval együtt menni dolgozni, vasárnaponként pedig mindannyian kirándulhatunk!

Falka szoborvonásai enyhültek. Mindig irigyelte mások kitartó haragját. Lívia észrevette ezt, és gyorsan folytatta. Még mielőtt újra megkövesedne férje akarata.

– Anyuka is jobban fogja érezni magát itt, nem kell fűtenie télen, mi ellátjuk, ő meg eltengeti a napjait Áginak segítve.

– Majd még gondolkodom, ne siessük el a dolgokat – jegyezte meg alig hallhatóan.

Lívia mélyet sóhajtott, és felállt. Tudta, hogy ezzel ott a pont az ügy végén, csupán családfői tekintélyének látszólagos megőrzése miatt nem bólint rá. Majd reggel, ha ismét megpendíti, egy halk *jól van, na*-val adja áldását. Csak Falka hitte, hogy Líviának ismeretlen ez a ceremónia.

Ági csöndesen nyitott a szobába, és becsukta maga mögött az ajtót. Mindkettőjüket meglepte a lány megjelenése. Falka sejtette az okát.

– Mindent hallottam.

– És? Azért jöttél, hogy ezt bejelentsd? – szúrta Lívia, mert féltette az elért eredményt.

Sehogyan sem értette, hogy lehet Áginak akkora hatása az apjára. Mintha bűvölné. Talán a kettesben végigszenvedett esztendőik miatt.

– Úgy látom, komoly változások lesznek, gondoltam, nekem is lehet beleszólásom.

– A változásokról korai beszélni – mondta Lívia –, de természetesen nem döntöttünk volna semmi lényeges dologban a te beleegyezésed nélkül!

Ági némi gúnyt fedezett fel ebben, vagy csak az a jó pár éve magába sulykolt érzés lázadozott, hogy semmi jót nem várhat ettől a nőtől, aki immár tizenöt éve irányítja észrevétlenül az életüket.

– Apa, te képes volnál Misit szanatóriumba rakni?!

Falkát váratlanul érte a nekiszegezett kérdés, inkább a házeladás felől várta a támadást. Ráadásul úgy gondolta, hogy ismét csak a két nő közötti szokásos, rövid lejáratú szópárbaj következik, amibe ő nem szokott beleavatkozni. Igyekezett külön-külön csitítani őket. Hogy időt nyerjen, lassan fölemelkedett a fotelból:

– Misinek jobb lesz ott! Most már felnőtt fiú, láthatod, hogy néha alig bírunk vele. Talán majd ott kezelésekkkel, türelemmel fejlődni fog.

Igen, Lívia szavai, gondolta Ági. Pedig egyszer már elhatározták, hogy mindenben közösen döntenek.

– De te nem ezt akartad! – kiáltotta.

– Most sem AKAROM, de ezt kell hogy akarjam, Misi érdekében – válaszolta nyugodt hangon, de rövid szünet után kitört: – És gyűlölöm az örökös lázadoszásaidat! Amíg itt laksz, azt csinálod, amit én akarok és mondok!

Hamar elfelejtette azt a bizonyos egyezséget, gondolta Ági.

– Te meg amit Lívia akar!

– Tűröd, hogy ez a prűcsök így beszéljen velünk?
– szólt közbe Lívia, mert félt, hogy Ági megingatja a férjét. – Majd pont te fogod eldönteni, mit csinálunk jól és mit nem!

– Te csak hallgass, tudom én jól, mit forgatsz a fejedben! Én elmegyek, Misi szanatóriumban, a nagymamát pedig...

– Hová mész te? – lépett Falka csípőre tett kézzel Ági elé.

Elszólta magát, pedig csak akkor akarta bejelenteni, ha már minden végleges. Mindegy. Legalább nem fogják titkolózással is vádolni annál a bizonyos búcsúzkodási *végelszámolásnál*.

– Légy nyugodt, nem maradok sokáig! Első adandó alkalommal férjhez megyek!... Senki sem fog lázongani Lívia elképzelései ellen!

– Befejezted? – fordult el tőle az apja, és leült.

Borzasztó, hogy el akar menni, gondolta. És ő semmit sem érzékelt. Pedig az apja, naponta beszélnek, mégis

ügyesen titkolózik. Vagy hazudott volna, hogy ő is tromfolhasson valamivel? Szorította a gyomorideg. Majd megtárgyalom én még ezt vele kettesben.

– Nem fejeztem be! Egyáltalán, mi a fenének nekünk autó? A házból kifutná az ára, de miből fizetjük majd a benzint, karbantartást, biztosítást, adót meg mit tudom én, mit kell még fizetni!... Autónk lesz, flancos kirándulásokra gurigázunk, közben kilóg a könyökünk az agyonmosott ruhákból!... Cifra nyomorúságot akartok? – kiabálta Ági teljesen kikelve magából.

– Azt a pár évet kihúzzuk – jegyezte meg Falka.

– Neked mindegy, milyen áron, csak autó legyen?

– Majd nem fogsz annyi ruhát venni magadnak! – szólt közbe Livia.

– Az én fizetésem is kellene? Lesheted!... Nekem nem kell kocsik!

– Senkinek sem kell az egész fizetésed – mondta Falka. – Itt laksz, itt eszel, ezentúl is ideadsz havi ezret!

– Azt odaadom, ne félj. És ki fog vezetni? Apának borzasztó gyengék az idegei. Ráadásul a szíve bármikor előveheti!

– Befejezni! – ordította Falka.

– Nem veszitek észre, hogy minden barátunk elmaradozott lassan? – folytatta Ági.

– Misi miatt! – kiáltotta Livia.

– Nem igaz!... Miattatok!

– Elég legyen! – ugrott föl Falka. – Te nem tudod, mit beszélsz!

Ági maga is érezte, hogy túlfeszítette a vitát, de már képtelen volt fékezni az indulatait. A tudat, hogy hamarosan el akar menni, fölszabadította a gátlásait.

– Ha Livia nem issza le magát többször is terhessége alatt, Misi egészséges lenne. A barátok nagyon jól tudják ezt, és nem Misit, hanem benneteket hagytak el! – közben, szinte megrettenve saját szavaitól, a falig hátrált.

– Te bűdös kis dög! – indult meg feléje Livia. – Hát meddig tűröm én még a mocskolódásaidat?! Ha apád

nem frászolt föl, majd én! – és már lendítette is a kezét, amikor megszólalt a csengő. A pofon elcsattant. Pillanatig dermedten álltak, aztán Ági berohant Misihez, Lívia pedig kiszaladt ajtót nyitni.

III

Nahát! Ezt a meglepetést! – ugrott fel Falka a fotelból, és jobbról-balról megpuszilta Sanyit. – Téged is csak háromszor egy évben lát itt az ember!

– Szervusz, bátyus! Ha olyan ritkán jöttök ki hozzánk! Egyszer nyáron, meg a disznóvágásról sem maradtok le.

– Na, tedd már le magad!... Lívia, hozzál egy kis bort, légy szíves... A sógornőmnek, a drágának, fáj még a lába? Hát anyánk?

– Mindenki egészséges – válaszolta Sanyi, de feszélyezett, ideges mozdulatai elárulták, hogy másra gondolt.

Hallgattak egy ideig. Falkának is feltűnt öccse fura viselkedése. Sanyi mély lélegzetet vett, és megtörte a kínos csendet.

– Lenne egy kis probléma – kezdett bele, de nem nézett föl.

Hát persze, nyilván nem azért jött, hogy minket lásson, gondolta Falka. Pedig anyánk eddig mindent megoldott a *kicsinek*.

Lívia is belépett, az asztalra tette a tálcát.

– Na, mi történt? – próbált segíteni egykedvű hangon, miközben töltött a poharakba. – De azért igyunk előbb. Egészségetekre.

Sanyi a szájához emelte a poharat, de nem kortyolt bele. Falkáék arcát figyelte, vajon milyen hangulatban lehetnek. Még nem késő, hogy másról beszéljen, látogatásnak álcázza a jövetelét. Bárcsak öregebb lenne már egy órával! Ezek is olyan furcsán bámulják, mintha előzőleg veszekedtek volna. A mozdulataik is erőltetettek. Mindegy, belevág.

– Nem tudom, anyánk említette-e nektek is, hogy körülbelül másfél éve végrendeletet csinált.

– Igen, említett valamit.
– Sejtet, mit tartalmaz?
– Gondolom.
– Szóval biztos forrásból hallottam, hogy a ház fele az enyém, a másik fele a tiéd.

– A jegyző haverod árulkodott? – szólalt meg Lívia, és kiitta a poharát.

– Hagyjuk ezt – legyintett Sanyi. – Szóval azt akarom mondani... hogy... izé... én kifizetem a részedet, ha lemondasz róla... A mamának fölösleges említeni. Ha netalán, isten ments... meghalna és a végrendeletet fölbontják, te úgy csinálsz, mintha átvennéd a részedet, de addig el lesz simítva a dolog.

Nagyot fújtatott, hogy sikerült végigmondania. Megkönnyebbült. Most már bármilyen választ elvisel. Valamikor úgy képzelte, hogy más családokkal ellentétben, náluk az örökösödést egy pohár bor mellett, nevetve tárgyalják meg. Ők szeretik egymást, sohasem fognak irigykedni. Mindkettőjük stabil anyagi helyzetben él.

– És miért olyan sürgős ez neked?

Falka félt, hogy az öccse bonyolult ügybe rángatja, amelyre ő csak ráfizethet. Hisz még soha egyetlen csavart sem adott el haszonnal. Az ilyesmit Lívia intézte. Irtózott az adásvételektől, úgy gondolta, hogy idővel majd ujjal mutogat rá az illető az utcán, ha találkoznak.

– Nézd, Peti, lassan számolnunk kell a legrosszabbal, aztán meg ne hagyjuk az utolsó pillanatra az egészet... Anyánk kertje határos az enyémmel, a fiam is a nőülés felé kacsingat... megkapná ő a házat, együtt maradhatnánk. Felbecsültetjük az értékét, és én a jövő hónaptól kezdve fizetem ezer-ezerkétszáz lejes részletekben.

– Tíz centit nőttél a szememben, Sanyi, ezt a kombinációt ki sem néztem volna belőled! – szólalt Lívia, és hangosan fölnevetett.

– Ne csúfalkodj, annál komolyabb az ügy.

– Bóknak szántam!... De hiba csúszott a számításodba, sógor. Anyuka hamarosan eladja a házat, és ideköltözik hozzánk.

Sanyi meglepetésében hol egyikre, hol a másikra vetett rémült pillantást.

Falka is fanyalogva hallgatta Sanyi ajánlatát. Valami sunyi és alamuszi számítást sejtett mögötte. Most legszívesebben kiküldte volna az öccsét, hogy megbeszélje Líviával. Csapda, csapda, ismételte önmagának.

– Hülyéskedsz?

– A legkomolyabban beszélek. Tegnap döntött így.

– De a végrendelet?!

– Azt megsemmisíti. Joga van hozzá – mondta gúnyos mosollyal, és megveregette Sanyi térdét.

Sanyi teljesen megzavarodott. Hirtelen nem emlékezett, minek jött ide. Valamire meg kell kérje a bátyját. Ja, igen, a ház, részletek, lemondás.

– És hogyhogy...

– Nyugi. A pénzt elosztja, de úgy, hogy mi kapjuk a nagyobb részt.

– Miért, miért nem osztja el igazságosan? – ugrott föl zihálva.

– Nem érted, hogy ideköltözik? – tárta szét a karját Falka.

– És mert úgy gondolta, hogy épp eleget fejtétek az utóbbi időben. Arról nem is beszélve, hogy ami az ő kertjében megtermett, azt mind ti adtátok el!

– Ráadásul tűzifát sem hozattatok neki télire – tette hozzá Falka emelt hangon, mert élvezte öccse vergődését. – Tavaly decemberben én futkorásztam utána, amikor már csak vacak szénpor jutott!

Falka teljesen beleélte magát a civakodásba. Mintha valami régi sérelmet torolna meg. De hiába kutatott az emlékezetében ilyen után, hogy legalább önmaga előtt igazolja a viselkedését. Sanyi vízben fuldokló csónakosként kapálózott, de érezte, hogy fokozatosan elmerül. Ez a kivörösödött, izgatott ember nyomaiban sem hasonlít a bátyjára. Úgy látszik, ennyi évre volt szüksége, hogy fölfedezze rajta a farsangi maszkot.

Lívia élvezte a két testvér marakodását egy alig körvonalazódott koncon. Pedig mindig irigyelte az összetartásukat. Talán a próbatétel hiányzott az agyarak kivillantásához. Úgy kell pördülnie a két testvér között, hogy egyikük se haragudjon meg rá. Habár Sanyi egész lényé szorongatta a tudatát.

– De ki gondozza az ő kertjét is? – érvelt Sanyi. – Nem mi ástuk föl, vetettünk, kapáltunk?! Másképp ott enné meg a fene az egészet!

– Legalább törődnétek velem, de semmibe veszitek! – kiáltotta Livia.

– Arról nem is beszélve, hogy az összes spórolt pénzét a markotokba nyomta, amikor javítottátok a házatokat meg építettétek a nyári konyhát!

– Kölcsönkértük, visszafizetjük! – De reménytelennek érezte a hadakozást kettőjük ellen, így könyörgőre fogta: – Próbáljátok ti is megérteni, hisz szülők vagytok, hogy nagyon szeretném Karcsinak megvenni, legyen hová költöznie majd a feleségével. Talán már jövő áprilisban összeházasodnak.

– Akkor meg mit problémázol, vedd meg! – vetette közbe Falka, és cigarettára gyújtott.

– Várd ki a végét. A baj csak az, hogy most nincs annyi pénzem egy összegben, hogy megvehessem. A szomszédja, Barta Géza azonnal megvenné, ha megnevezelné, hogy eladó. Ne engedjük idegen kézbe, maradjon a családé.

– Amit itt elmondtál, az mind nagyon szép és jó – mondta Livia –, de tudod, hogy kocsit akarunk venni mi is, nem várhatunk, amíg te részletekben kifizeted.

– Azért nem olyan létfontosságú az a kocsi, meglennének nélküle még jó darabig...

Falka megsajnálta az öccsét. Hirtelen eszébe jutott a családi szeretet, megértés. Olyan szánalmasan vergődött kettőjük ellen, hogy megszánta. Közben Livia arcát figyelte, amely azonnal megrándult. Ismerte férje hullámzó akaratát, most mégis váratlanul csapódott a pálfordulat. Látszólag annyira beleélte magát Sanyi szapulásába. Sanyi már semmi jót nem várt, ezért észre sem vette Falka közeledését.

Livia érezte, most azonnal lépnie kell, másképp minden összeomlik. A sajnáztatást választotta. Ha férje megsajnálta Sanyit, akkor ez neki is sikerülni fog.

– És én!? Őt megállónyira van a piac, tudod te, mit jelent onnan cipelni?!

– Egy családhoz tartozunk, ahogy Sanyi mondta, ennyi áldozatot igazán hozhatunk – érvelt Falka, mert

most egészen jónak találta Sanyi ötletét, hisz az ő részük úgylát eladásra került volna.

Lívia most Falka torkának ugrott volna. Ez egy örök vesztes gondolta. A jobb állást is átengedte a kollégájának, mert annak négy gyereke volt. Inkább lemenne sétálni, és hagyná a két testvért *csokolózni*. Ő itt fölösleges, hiába harcol értük.

– Értünk ki hoz áldozatot?

– Ugyan, Lívia. Ők is helyrebillennek valamelyest anyagilag... talán kérjünk kölcsön, és ahogy Sanyi fizet, úgy törlesztünk mi is.

– És ha közbejön valami neki, és nem fizet egy-két hónapig, akkor honnan nyögjük ki?

– Na de, sógorasszony! – igyekezett Sanyi meggyőzni, ha már a bátyja is mellé állt. – Ha valamit én megígérek, azt betartom! Így ismersz?

– Nézd, Sanyi, az üzlet, az üzlet!

– De Lívia! Úgy beszélsz, mintha az öcsém tökma-got árulna a sarkon!

– Anyukának is ígérte, hogy visszafizeti a pénzét, de még egy árva fityinget sem látott belőle!

– Az nem igaz! – kiáltott fel Sanyi elvörösödve a méregtől. – Az idei paradicsomtermésnek a teljes bevételét megkapta!

– Rendes vagy! – és megalázó mosolyt erőltetett a szája szegletébe, de érezte, hogy fogytán a türelme és az energiája.

– Amit én vettem, én kapáltam, én locsoltam, én szedtem le! Nem tudom, a ti családokban hogy járja, de mi Falkák összetartunk. Lehet, hogy ez neked túl póriásnak tűnik, mert előkelőbbeknél nem sikk egymás segítése, de azért próbáld meg felérni ésszel, hogy létezik ilyesmi is!

Lívia elhatározta, hogy nem vág vissza. Fölszemes. Valamikor megpróbálta megszeretni a sógorát, de annak gürcölő, anyagiass modora kiábrándította. Péter meg...

– Na! – szólt közbe Falka erélyesen.

– Mindegy, tárgyaltan – folytatta Lívia. – A ma- ma úgylát eladja a házat, ideköltözik hozzánk.

– Tulajdonképpen mivel szédítetted el, hogy meg-változtassa a végrendeletét?

Nocsak, gondolta Livia. Ő meg lebecsülte Sanyi képességeit.

– Semmivel. Végre rájött, hogy csupán addig jó nektek, amíg pumpolhatjátok, aztán...

– Aztán mi? – és hadonászva járkálni kezdett a szobában. – Mit képzelsz te magadról, hogy csak így beleavatkozol a családi dolgainkba? Ti mit kezdtek itt anyukával? Talán cselédnek kell?

– Elég legyen! – kiáltotta Falka.

Szerette volna kidobni az öccsét a lakásból, és majd máskor, nyugodtabban megbeszélni ezt a dolgot. Most mindhárman idegesek, személyeskedéssé fajult a vita.

Egy hasznos vitához intelligencia kell, gondolta Livia, de ez hiányzik a Falkákból. Ősi szokás szerint azonnal öltre mennének. Tényleg, hét nyolc évvel ezelőtt valaki születésnapján összeverekedtek. Kapatosan, de azért csépték egymást. Valami hegesztőkészüléken vesztek össze, amit állítólag Sanyi elvitt az anyjától és eladott. Aztán letagadta.

– Rábeszélted a mamát, hogy vegyen öntözőberendezést, és most csak te használod a kertben!

– Annak a felét én fizettem!

– Egy nyavalyát fizettél! – legyintett rá Livia.

– És ha már itt tartunk, neked talán megesett a szíved anyukán, hogy ide akarod hozni? Francot! Kellene a pénze autóra!

– Fejezzétek be! – ordította Falka tehetetlenségében.

– Nézd, Peti – folytatta Sanyi csendesebben. – Eddig mi összetartottunk, szerettük egymást, soha nem volt harag közöttünk. Gyerekkorunkban mindig az történt, amit te akartál, bekötött szemmel követtelek. Elég sokat nyeltem miattad. Örökké rajtam csattant az ostor, én kellett tartsam a fenekemet.

– Ha külön utakat jártál, mindig hülyeséget csináltál.

– Talán hét- vagy nyolcéves lehettem, amikor először jöttem rá, hogy a mama téged jobban szeret.

– Ugyan...

De Sanyi nem figyelt a bátyjára, csak mondta maga elé meredve. Ha úgysem kap segítséget, legalább kipa-

naszkodhassa magát. Falka unta, Lívia érdeklődve tanulmányozta férje színeváltozásait.

– A mama igyekezett leplezni, de itt-ott elárulta magát, és ez rettentően fájt.

– Marhaságokat beszélsz... – nyögte Falka kínjában, és kérdően pislogott Líviára, hogy hova akar ez ki-lyukadni.

– Nem is a kézzelfogható vagy ehető dolgokra gondolok, de veled valahogy másképp veszekedett, neked nagyobb szabadságot adott.

– Biztos valamelyik drága rokon szédített ilyesmivel.

Egy darabig hallgattak. Sanyi leült, mert rájött, hogy hiába beszél. A hangulata csendes lagúnához hasonlított, amely azonban bármikor a tengerhez érhetett.

– Mindegy, te ezt nem értheted... De azért most az egyszer tegyél meg annyit, hogy vársz még azzal a kocsival.

Lívia borzolódva hallgatta, hogy Sanyi egyes számban beszél. Mintha ő csupán egy bólogató cseléd lenne a házban.

– Ha úgy vesszük...

– Nem vesszük sehogy! – szakította félbe Lívia izgatottan. – Anyuka már eldöntötte, hogy ideköltözik, mit kötöd az ebet a karóhoz! Próbáld végre fölfogni, hogy nincs végrendelet.

– De értsétek meg, nincs annyi pénzem, hogy megvegyem azt a rohadt házat! – fogta Sanyi könyörgőre a hangját.

Akárcsak Cervantes hőse, aki újra és újra nekiszaladt a szélmalomnak. Maga sem értette, mit könyörög ezeknek itt annyiszor. Most már ambícióból sem segítek. Imádják a felszín alá taposni a könyörgő, de vesztes embert.

– És arról mi tehetünk?

– A kutyaúristenit! Hát örökké engem nyomnak a víz alá?!... Mit vétettem, hogy így ver engem a sors?

Falka megszólalt volna, de csöngettek. Sanyi remegő kézzel nyúlt a pohara után.

– Jé, anyuka! – hallatszott be Lívia hangja. – Hát maga hogy kerül ide?

A két férfi összenézett. Mindketten megkönnyebbültek, úgy érezték, megoldódik a gondjuk. Livia rosszat sejtett.

– Szervusztok! – lépett anyjuk a szobába, és határozott léptekkel közeledett a fotel felé.

– Csókolom, anyuka – mondták szinte egyszerre.

Erélyes és váratlan megjelenése mindkettőjüket meglepte, soha nem látták még ilyenek. Volt valami megmagyarázhatatlanul különleges a tekintetében.

– Egy kis bort tölthetek? – szólalt meg Falka, de az anyja csak a fejét rázta. – Ujjnyit legalább, na, a véletlen családi összejövetel örömére.

– Nem érted, hogy nem kell?!

Az erélyes hang kiporolta a két testvérből a reményt.

– Én is nemrég jöttem, erre jártam, gondoltam, fölugrok. Úgyis ritkán látom őket.

– Hagyd csak, tudom, miért jöttél. Ági?

– A másik szobában... Misivel játszik – válaszolta Livia hadarva.

– Hívd csak át, ő is kell hogy hallja, amit mondani akarok.

Falka ugrott fel, hogy szóljon. Ági tétova mozdulatokkal jött át, megcsókolta a nagyanyját, és leült.

– Nahát. Lehet, nem mindenki tud róla, habár ahogy elnézlek benneteket, szó volt itt már mindenről, de Áginak újdonság lesz. Másfél éve végrendeletet csináltam. Öreg vagyok, bármelyik nap jöhet értem a vén kaszás, gondoltam, jobb, ha elejét veszem a halálom utáni marakodásnak. Aztán meg miért ne pihenjek én nyugodtan a síromban?

– De mama! – szólt közbe Falka.

– Ne szakíts félbe! Szóval megcsináltam a végrendeletet, amelyben úgy határoztam, hogy halálom után a fele ház Petié, a másik fele Sanyié. Később rájöttem, hogy ez rossz megoldás, mert akaratomnak pontosan az ellenkezője történne. Ismét fölkerestem a jegyzőt, és megváltoztattam. A házat hamarosan eladom, legalábbis a nagyobbik részét, mert az udvar felőli szobát megtartom. Abban fogom leélni hátralevő napjaimat. Elég sokra becsülték az értékét, és ezt a pénzt egyenlően osztom el Sanyi, Peti, valamint Ági és Karcsi unokám között.

Mélyet lélegzett, és megkönnyebbülten hátradőlt a fotelban. A dermedt csendben időnként egymásra sandítottak. Úgy ültek ott, mint egy kiadós ebéd utáni emésztéskor.

– De hát amikor én ott... – tért magához Livia elsőként.

– Emlékszem, mit mondtam, amikor nálam jártál. Most így akarom!

Livia már tudta, hogy minden további vita értelmetlen. Az *öreglány* határozott. És nem úgy, ahogy a nagyobbik fia.

– Nem lehetne valahogy elhalasztani a dolgot? – kérdezte Sanyi egész halkán. – Ugyanis megvenném a házat Karcsi fiainak, tudja mama, elég komoly az ügy Hédivel... legyen hova menjenek... de most nincs anynyi pénzem... elvégre az unokájáról van szó!

– Mit csináltál a pénzeddel!? Mi apáddal csak öt év nélkülözés után vehettünk egy roskatag vályogházat, s jóval később építettük a mostanit.

– Akkor más idők jártak, mama.

– Nem hiszem, hogy okod lehet panaszra, épp eleget adtam neked is, Petinek is.

– Igen, persze, hálásak is vagyunk érte – szólalt meg Falka. – Csak az a baj, hogy mi is... szóval...

– Kocsit akarunk venni! – mondta ki Livia a férje helyett. – És ha négyfelé osztja, nem tudunk befizetni rá.

Aztán könnyörögve folytatta:

– Itt is külön szobát kapna, anyuka, megbeszéltük mi már ezt.

– Én nem ígértem semmit!

– Te azt mondtad, hogy mindent elintéztél! – csattant föl Falka, hirtelen megfélelkezve, hogy az anyja is ott ül.

– Úgy következtettem ki anyuka szavaiból... és akkor nem is említettem magának, hogy az utca túloldalán most nyílt egy új mozi!... Fiatalkorában imádta, egyszer bevallotta!

A mozi szóra felcsillant a szeme.

– Mozi...? Itt, veletek szemben? Legalább öt éve

nem láttam mozifilmet!... És te megjegyzed, hogy szeretem...

– Hetente kétszer cserélik a filmet! Ági biztosan elkíséri...

– Velem te csak ne rendelkez!

– Ági! Mi ez a hang? – ripakodott rá Falka. – Nem vinnéd el a nagymamát moziba?!

– Sokkal boldogabban, mint hiszitek!... De ez csak képmutatás, mert benneteket egyáltalán nem érdekel, hogy megy-e a nagy moziba, vagy sem! Ez a mézes-madzag, hogy idejöjjön!

– Na, ebből elég legyen!

– Fáj az igazság, mi? – jegyezte meg Sanyi. – Kellemetlen, ha valaki átlát a szitán.

Sanyi tapsolt volna örömében, hogy Ági ilyen bátran odamondogatott. Ő nem merte volna. Mert akkor végképp elúszik a segítség.

– Te csak ne avatkozz bele, jó? – kiáltott rá Livia.

– Hát így állunk?... Ezt kell hallanom tőletek? – és az öregasszony hangja lassan sírásba csuklott. – Így szeretitek ti egymást...

Fejét lassan a térdére hajtotta, és zokogott. Fiai mellé ugrottak, átkarolták a vállát, vigasztalták, de reménytelenül.

Fölemelte a fejét, előkereste a zsebkendőjét, és fölállt.

– Megyek, mert indul az utolsó busz. Hozzad, fiam, a kabátomat!

Érezte, hogy összeroppan, ha marad. A veszekedésre fölkészült, de túlbecsülte tűrőképességét. Már kifárasztotta maga az elhatározás és az a néhány perc, amíg erélyes volt. Sanyi is kisietett öltözködni. Köszönés nélkül távoztak.

Ági leült a konyhában, Livia és Falka a szobában bámulták a semmit, de nem néztek egymásra.

– Adtunk a szarnak egy pofont – szólalt meg Falka alig hallhatóan.

– Te is felléphettél volna akaratosabban. Ha segísz, talán sikerül meggyőzni anyukát... rád inkább hallgat.

– Te nem ismered.

– Ő sem tudja, mit akar. Látod, az első végrendeletét is megváltoztatta!

- Miért nem szóltál hamarabb, mit kotyvasztasz?!
- Meglepetésnek szántam – felelte Livia zavartan.
- Gondoltam, magam is boldogulok.
- Úgy beszélsz az egészsről, mint egy kolbászos lecsóról!

Falkát dühítette a bizonytalanság. Inkább ő is lekísérte volna az anyját, hátha odasúgott volna neki valamit. Valami csekély biztatást. Ő szégyell kiutazni az anyjához. Mivel leplezte a látogatását ilyen hamar a veszekedés után? Majd megy Livia. Különben is ő kezdte el az egészszet.

- Hát hogy beszéljek?
- Hagyjuk az egészszet – legyintett Falka. – Bele kell nyugodnunk.
- Gondolod? És ha holnapig, holnaputánig ismét meggondolja magát, hogy csak jobb lesz neki itt, mint egyedül abban a kis szobában a ház végében? Ebben a korban már sose lehet tudni...

- Nem fog rájönni.
- Mindenesetre rég láttam ilyen határozottnak.
- Kicsit megváltozott az utóbbi időben – toldotta meg Falka.

- És ha Ági ideadná a részét?

Livia merészsége annyira meglepte, hogy néhány másodpercig csak tátogott.

- Hogy... hogy képzeled te azt?
- Miért ne? Utóvégre mindhármunké lesz a kocsis, később csak rá marad, ő fog vezetni, ha megöregszünk... Számoljunk egy kicsit: százötvenezerrel többet nem ér a ház. Mindent leszámítva körülbelül száztízszázhusz ezer lejt fog négyfelé osztani, az akkor jobbik esetben olyan harmincezer. Ennyiből aligha ugrálhatunk az autó körül!

- Azért mégis...
- Te vagy az apja, igazán beszélhetnél vele. Szépen, finoman elmagyaráznád a helyzetet, csak megértené!
- Erre még alszunk egyet, ne siessük el.
- Nincs mit elsietni rajta. Igen, vagy nem?

Falka szenvedett. Benne tapicskoltak a közepében, határozott választ kellett vajúdnia. Fogalma sem volt, mit tegyen. Ági mentette meg a helyzetet:

- Egy nagy lópikulát! – rontott be a szobába.
- Na, megint hallgatóztál? – kérdezte Lívia epésen.
- Nem szokásom. Megint kapacitálod apát?... Az én pénzem is kellene, mi?
- Ne dramatizáld a helyzetet, nem kell senkinek a pénzed!
- Te akkor lennél a legboldogabb, ha az egész család úgy táncolna fél lábon, ahogyan te fütyülsz!... De abból nem eszel!
- Ági! Türtőztesd magad, míg finom vagyok! – szólt rá Falka, aki most már csupán csendet akart, hogy nyugodtan átgondolhassa ezt a mai napot.
- Te nem látod, apa, mit akar ez a nő? Már az én pénzem is kellene, hogy kocsival furikázhasson!
- Te is csak most hüblődözöl, amíg nincs meg, de ha itt állna a ház előtt, örülnél neki!
- Tévedsz! Itt csak te akarsz kocsival felválni a barátaid előtt!... Apa, mondj már te is valamit!
- Befejeznétek végre?! – de hangja remegett az idegességtől.
- A lányod!
- Talán csak nem estem ki a kegyeidből? Végre ezt is megértem!
- Na, most már elég legyen! – ordította Lívia. – Mars vissza a szobádba, és ne turkálj mindenben!
- Te nekem nem parancsolgatsz! Ha utálsz a pofámat, menj te ki!
- Elhallgass, mert nem tudom, mit csinálok veled! – és megindult Ági felé.
- Falka hirtelen fölugrott, elébe állt, és pofon vágta. Aztán csend lett.
- Én csináltam embert belőled, te tróger, és most megütsz?!
Ezzel megfordult és kirohant a lakásból. Apa és leánya egymásra nézett. Rövid ideig álltak így. A következő pillanatban Misi ordítani kezdett a másik szobában, valamit össze is tört, mert csörömpölés hallatszott.
- Hívd a mentőket, én addig megpróbálom lefogni! Gyorsan! – és már benyitott Misihez, Ági pedig átszaladt a szomszédba telefonálni.